

ХАНС КРИСТИАН АНДЕРСЕН

ОВЧАРКАТА И

КОМИНОЧИСТАЧЪТ

Превод от датски: Светослав Минков, 1977

chitanka.info

Виждали ли сте някога някой стар, съвсем стар шкаф, почернял от времето и целият покрит с резба във вид на разни кръгове, цветя и листа? Точно такъв шкаф имаше в една стая. Той беше останал наследство от прабабата и беше покрит от горе до долу с резба — рози, лалета и най-чудновати кръгове, из които се протягаха малки глави на елени с клонести рога. В средата на шкафа пък беше изрязано цяло едно човече. Никой не можеше да гледа човечето, без да се смее, защото и то се смееше или по-право — зъбеше се, а туй съвсем не беше вече смях. Това чудно човече имаше кози нозе, малки рогчета на челото и дълга брада. Децата, които играеха в стаята, го наричаха „главен командир генерал Козя Нога“. Трудно беше да се изговори такова име, но то прилягаше много на човечето, което беше изрязано майсторски върху шкафа.

И тъй, господин Козя Нога гледаше вечно към масичката под огледалото, дето стоеше една малка, чудно хубава овчарка от порцелан. Нейните обувки бяха позлатени, рокличката ѝ — малко подигната и украсена с алена роза, на главата си имаше златна шапчица, а в ръката си държеше овчарска тояжка. Тя беше прекрасна! Редом с нея стоеше малък коминочистач, но майсторът можеше да направи от него и княз, защото това му беше все едно.

Коминочистачът държеше нежно в ръцете си своята стълбичка. Лицето му беше бяло, а бузите — розови, също като на момиче, и тук имаше малка грешка: лицето му трябваше да бъде черно като на коминочистач. Той стоеше съвсем близо до овчарката. Тъй ги бяха поставили, тъй си стояха двамата. И както си стояха — сгодиха се. Те бяха точно един за друг: и двамата млади, и двамата от еднакъв порцелан, и двамата еднакво трошливи.

На масичката под огледалото имаше още една кукла, три пъти по-голяма от тях. Това беше един стар китаец, който можеше да кима с глава. Той бе направен също от порцелан и разправяше, че бил дядо на малката овчарка, което, разбира се, не можеше да се провери. Той уверяваше, че има власт над нея и затова кимаше с глава на главния командир генерал Козя Нога, който искаше да се ожени за овчарката.

— Гледай само какъв мъж ще си имаш! — казваше старият китаец на овчарката. — Аз мисля дори, че той е от червено дърво. Той ще те направи главна командир-генералша. Той има цял шкаф със сребро и още много чудни неща в тайните чекмедженца.

— Не искам да отида в тъмния шкаф! — казваше овчарката. — Разправят, че той имал там единайсет порцеланови жени!

— Тогава ти ще бъдеш дванайсетата! — отвърна китаецът. — Тая нощ, щом скръцне старият шкаф, ние ще отпразнуваме вашата сватба. Да, това е самата истина, както е истина, че аз съм китаец!

В същия миг той кимна с глава и заспа.

А овчарката плачеше и гледаше своя годеник.

— Моля те от все сърце! — каза тя. — Да бягаме, накъдето ни видят очите! Тук не можем да останем повече!

— Твоите желания са и мои! — отвърна коминочистачът. — Тогава да тръгнем веднага! Аз мисля, че ще мога да те храня със занаята си!

— Да слезем само веднъж от масичката! — каза тя. — Аз не ще се успокоя, докато не бъдем далеч, далеч оттук!

Коминочистачът я утешаваше, сочеше ѝ на кой ръб и на коя позлатена извивка да стъпи тя с крачето си. Неговата стълбичка им свърши не малко работа. Така те слязоха благополучно на земята. Но като погледнаха към стария шкаф, те забелязаха, че се дига страшна тревога. Всички елени от резбата на шкафа протягаха напред рогатите си глави и въртяха дългите си шии. Главният командир генерал Козя Нога подскочи високо и закрещя към стария китаец:

— Бягат! Бягат!

Годениците се изплашиха и побързаха да се мушнат в чекмедженцето под прозореца.

Там имаше три-четири тестета карти за игра и един малък куклен театър. На сцената на тоя куклен театър се даваше пиеса и всички дами — купи, кара, пики и спатии — седяха на първия ред и си вееха с ветрила, а зад тях стояха момчетата и се мъчеха да покажат, че са с две глави — както всички карти. Пиесата представяше двама влюбени, които не искаха да се разделят. Овчарката заплака: ето това беше досущ тяхната тъжна история.

— Не мога да гледам това! — извика тя. — Да бягаме оттук!

Но когато се намериха отново на пода, те видяха Стария китаец, който се беше събудил и се клатеше цял ту насам, ту натам, а вътре в корема му подскачаше едно оловно топче.

— Ах, старият китаец иде! — закрещя овчарката и се отпусна, убита от скръб, на порцелановите си колене.

— Чакай, хрумна ми нещо! — каза коминочистачът. — Виждаш ли там, в ъгъла, голямата ваза с благоуханните треви и цветя! Да влезем в нея! Ще легнем сред розите и лавандата и ако китаецът дойде при нас, ще му посыпем сол в очите!

— Не, туй не ще помогне! — отвърна овчарката. — Аз зная, че някога китаецът беше сгоден за вазата, а пословицата казва, че старата любов не ръждясва. Не, на нас не ни остава нищо друго, освен да тръгнем по белия свят, пък каквото ще да става!

— Имаш ли достатъчно смелост, за да вървиш навсякъде с мен? — попита коминочистачът. — Помислила ли си колко голям е светът? Знаеш ли, че после ние не можем да се върнем назад?

— Да, да! — отвърна тя. Коминочистачът я изгледа вторачено и каза:

— Моят път минава през комина! Имаш ли смелостта да скочиш с мен в печката и да се покатериш през комина? Там аз зная вече какво да правя. Ние ще се изкачим тъй високо, че никой не ще може да ни стигне. На самия връх има една дупка, през която ще излезем на белия свят.

И той заведе овчарката при вратата на печката.

— У, колко е черно вътре! — каза тя, но все пак се покатери след него в печката и влезе в комина, където беше тъмно като нощ.

— Ето ние сме вече в комина! — каза коминочистачът. — Виж, виж каква чудна звездичка свети точно над нас!

И наистина на небето светеше една звезда, като че искаше да им показва пътя. А те се катереха все по-нагоре и по-нагоре. Пътят беше ужасен, но коминочистачът придържаше овчарката и ѝ сочеше къде да сложи порцелановите си крачета. Най-сетне те стигнаха върха на комина и седнаха отгоре, защото бяха много уморени.

Високо над тях блестеше ясното звездно небе, а долу стърчаха покривите на къщите. От тая височина се откриваше безкрайна шир пред очите им. Бедната овчарка не мислеше, че светът е толкова голям.

Тя облегна глава на рамото на коминочистача и заплака горчиво, а сълзите покапаха по гърдите ѝ и измиха всичката позлата на нейния пояс.

— Не, това е твърде много! — каза тя. — Светът е много голям! О, ако можех да се върна отново долу, на масичката пред огледалото!

Да, аз не ще се успокоя, докато не се върна там. Аз тръгнах след теб, където очите ми видят, сега пък, ако ти ме обичаш, върни ме пак назад!

Коминочистачът започна да я увещава, говореше ѝ за стария китаец и за главния командир генерал Козя Нога, но тя само плачеше и целуваше тъй силно годеника си, че той не можеше да устои на молбите ѝ. Той трябваше да отстъпи, макар че туй беше глупаво.

И ето че се спуснаха с голяма мъка надолу по комина. Да, това никак не беше лесна работа. Когато се намериха отново в тъмната печка, те постояха няколко минути зад вратичката, за да чуят какво става в стаята. Там беше тихо и те надникнаха — ах! На пода се търкаляше старият китаец. Той беше паднал от масата, когато тръгна да ги гони, и се беше счупил на три части. Целият му гръб бе отхвръкнал на една страна, а главата му се бе търкулнала в ъгъла. Главният командир генерал Козя Нога стоеше както винаги на мястото си и мислеше.

— Ах, това е ужасно! — извика овчарката. — Старият ми дядо е станал на парчета и за туй сме виновни ние! Ах, аз не ще преживея това!

И тя закърши мъничките си ръце.

— Той може да се поправи! — рече коминочистачът. — Много лесно може да се поправи! Не се ядосвай! Ще му залепят гърба, а в тила му ще забият гвоздей — той ще стане също като нов и дори хубавичко ще ни смъмри.

— Вярва ли? — попита тя.

И те се покатериха отново на масичката, дето стояха по-рано.

— Ето колко далеч отидохме! — рече коминочистачът. — Защо беше всичката тая тревога?

— Да може само дядо ми да се поправи! — каза овчарката. — Скъпо ли ще струва това? И дядото бе поправен. Залепиха му гърба и през шията му забиха гвоздей. Той стана като нов, само че не можеше вече да кима с глава.

— Вие нещо се възгордяхте, откакто се счупихте! — каза му главният командир генерал Козя Нога. — Аз пък мисля, че няма за какво да се надувате толкова! Е как, ще стане ли тя моя жена, или няма да стане?

Коминочистачът и овчарката погледнаха умолително стария китаец. Те се страхуваха да не би той да кимне с глава, но той не

можеше да стори това, макар и да не искаше да го признае: не е много приятно да разправяш всекому, че имаш гвоздей в тила си.

Така порцелановите статуйки останаха една до друга както по-рано. Те благославяха гвоздея в шията на дядото и се обичаха горещо дотогава, докато се разчупиха на малки късчета.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.